

BUDAPEST III. KERÜLET, MÉSZKŐ UTCA 34–36. (HRSZ. 22749/3)

Lakóház építése

Lelőhely-azonosító: 72911

KULCSSZAVAK: őskor, szórvány, újkor, szórvány

BUDAPEST DISTRICT III, 34-36 MÉSZKŐ STREET (PLOT NO. 22749/3)

Construction of a residential building

Site ID: 72911

KEYWORDS: Prehistory, stray finds, Modern Period, stray finds

A fent nevezett címen 2021. november 17-én lakóházépítéssel kapcsolatos földmunkák kezdődtek. Az Arany-hegy és a Péter-hegy közötti völgy aljában fekvő 1977 m² kiterjedésű telek osztása után a Mészkö utcai oldalra eső telekrészen sávalapozással egy 250 m² alapterületű ikerházat építettek. Az építést megelőző tereprendezéssel a délkeleti irányú enyhe tereplejtés függvényében 60-90 cm mélyen képeztek síkot. A tereprendezés az altalajt 30-40 cm mélységig vágta át. A 112,95 mBf szinten kialakított felület volt a 60 cm széles és 80 cm mély alapozási árkok indítási síkja.

A munkaterület északnyugati sarkánál a recens humusréteg 40 cm vastag volt, majd 30 cm szürkésbarna, löszös agyagos, azután világos sárgásbarna, apróköves altalaj jelentkezett a lavírsíkgig. Ez alatt 50 cm sárga, löszös, agyagos feltöltődés, végül pedig az árok aljában 20 cm vastagságban (112,35 mBf) már a sötétszürke, agyagos őshumusz látszott. A réteg keleti irányba enyhén süllyedt.

A több fázisban lezajlott feltöltődés rétegeiben osztályozott, apró kőzettörmelékes csíkok jelentkeztek, a kövek között kisméretű újkori edénytöredékekkel, elvértve égett, agyagos morzsalékkal. A csíkok az árokrendszer keleti felében jól kivehetők voltak, a lavírsík

At the address above, earthworks related to residential construction began on November 17, 2021. Following the subdivision of the 1,977 m² plot located in the valley between Arany Hill and Péter Hill, a semi-detached house with a footprint of 250 m² was built on the part of the plot facing Mészkö Street using strip foundations. Prior to construction, site levelling was carried out, cutting the surface to a depth of 60–90 cm in accordance with the gentle southeastward slope of the terrain. This earthmoving truncated the subsoil to a depth of 30–40 cm. The surface formed at 112.95 a.B.S.I.* served as the starting level for the 60 cm wide and 80 cm deep foundation trenches.

At the northwestern corner of the working area, the recent humus layer was 40 cm thick, followed by a 30 cm layer of greyish-brown loessic clay, then a light yellowish-brown, fine-gravel subsoil down to the formation level. Beneath this, a 50 cm thick yellow loessic-clayey fill was observed, and at the base of the trench (112.35 a.B.S.I.) a 20 cm thick layer of dark grey, clayey palaeohumus appeared. This sequence gently sloped eastward.

* above Baltic Sea level

alatt mintegy 60–80 centiméterrel. A kőtörmelékeny réteg felett a sárga löszös homokos lerakódás egy része szintén átkevert volt. A felülettisztítás során egy kis méretű őskori edénytöredéket találtunk ugyan, de valószínűleg a 19–20. századi leletanyaggal datálható kőtörmelékeny csíkokat fedő rétegből került elő. Feltehetően a talajmozgással került a megtalálás helyére, a modern kori töredékeket is befoglaló réteg fölé. Megjelenése a magasabban fekvő területen régészeti lelőhelyre utal.

Az építési telek környékéről eddig ismert leletek: egy darab, a Saroglya utcában 2020-ban lezajlott csatornaépítéskor talált, bizonytalan előkerülési helyű *tegula*-töredék (BTM A ltsz. 9265-2021), illetve az Ürömhegyi lejtő és a Kópé utca sarkán elektromos kábelfektetéskor szóróanyag őskori leletek (Gyenes 2021). A lemosódott apróköves sáv vastagabb változata a Saroglya utcai csatornázáskor is felbukkant. Valószínű, hogy a lejtőmozgás még a 19–20. században sem fejeződött be.

RÉSZTVEVŐK: Gyenes Gábor régésztechnikus

Gyenes Gábor

Irodalom

- Gyenes 2021 • Gyenes, Gábor: Budapest, III. kerület, Ürömhegyi lejtő – Kópé utca sarka (hrsz. 22703/3) Gázvezeték építése. *ArcheoBudaPest* 2021/65 <https://doi.org/10.64602/ABP.2021.65>
- BTM A ltsz. 9265-2021 • Gyenes, Gábor – Sárosi, Edit: Budapest, III. Saroglya utca (Aranyhegyi út - Mészkö utca között). Megfigyelési jelentés, 2020. Budapesti Történeti Múzeum Adattár, Dokumentációs gyűjtemény ltsz. 9265-2021

Within the multi-phase fill deposits, bands of sorted fine stone debris were observed, containing small fragments of modern pottery and occasional burnt clay lumps between the stones. These bands were clearly visible in the eastern part of the trench system, approximately 60–80 cm below the formation level. Parts of the yellow loessic sandy deposit above the stone-rich layer were also mixed and disturbed. During surface cleaning, a small prehistoric pottery fragment was recovered; however, it actually originated from the layer sealing the stone-rich bands, which can be dated to the 19th–20th centuries. It is likely that it was redeposited through soil movement into a higher layer that already contained modern material. Its presence indicates a possible archaeological site in the higher-lying area.

Previously known finds from the vicinity of the construction plot include a *tegula* fragment of uncertain provenance discovered during sewer construction in Saroglya Street in 2020 (BHM A Inv. no. 9265-2021), as well as scattered prehistoric finds recovered during electrical cable installation at the junction of Ürömhegy Slope and Kópé Street (Gyenes 2021). A thicker version of the washed-down fine-gravel band also appeared during the Saroglya Street sewer works. It is likely that slope movement had not fully ceased even in the 19th–20th centuries.

CONTRIBUTORS: Gábor Gyenes (archaeological field technician)

Gábor Gyenes

References

- Gyenes 2021 • Gyenes, Gábor: Budapest, III. kerület, Ürömhegyi lejtő – Kópé utca sarka (hrsz. 22703/3) Gázvezeték építése (Budapest, District III, corner of Ürömhegyi lejtő and Kópé Street (plot no. 22703/3) Gas pipeline construction). *ArcheoBudaPest* 2021/65 <https://doi.org/10.64602/ABP.2021.65>
- BTM A Inv. no. 9265-2021 • Gyenes, Gábor – Sárosi, Edit: Budapest, III. Saroglya utca (Aranyhegyi út - Mészkö utca között). Megfigyelési jelentés, 2020 [Budapest, District III, Saroglya Street (between Aranyhegyi Road and Mészkö Street. Monitoring report, 2020]. Budapest History Museum Archive, Documentation Collection Inv. no. 9265-2021